

Rapport Nr. 0630

Nota

Landschappelijk bodemonderzoek en
proefsleuvenonderzoek

Schoten, Metropoolstraat 11
Programma van Maatregelen

Inhoud

1	Administratieve gegevens	1
2	Gemotiveerd advies	2
2.1	Aanleiding vooronderzoek	2
2.2	Resultaten vervolgonderzoek	2
2.3	Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen.....	5
3	Lijst met figuren	6

1 Administratieve gegevens

Projectcode J. Verrijckt		2021-068
Projectcodes Onroerend Erfgoed		2021B401 (Landschappelijk bodemonderzoek) 2021C432 (Proefsleuvenonderzoek)
Locatie	Provincie	Antwerpen
	Gemeente	Schoten
	Straat	Metropoolstraat 11
Kadastrale gegevens	Gemeente	Schoten
	Afdeling	3 ^{de} afdeling
	Sectie	Sectie C
	Percelen	521A3, 521C3n 521E3 (advieszone), 521N2 (partieel)
Coördinaten	Noordoost	X: 158003.31 Y: 214783.97
	Noordwest	X: 157604.39 Y: 214744.38
	Zuidoost	X: 158080.24 Y: 214587.71
	Zuidwest	X: 157638.32 Y: 214530.39
Oppervlakte plangebied		90 690 m ²
Oppervlakte bodemingreep		66 375 m ²
Erkend Archeoloog		2015/00053 Jeroen Verrijckt
Projectcode J. Verrijckt		2021-068

2 Gemotiveerd advies

2.1 Aanleiding vooronderzoek

De aanleiding van het vooronderzoek met en zonder ingreep in de bodem kadert in de uitvoering van het programma van maatregelen zoals opgemaakt in de archeologienota PEPERMANS, J. & VERRIJCKT, J. 2020 (ID 15097, 2019L156). Deze archeologienota werd opgemaakt naar aanleiding van de geplande bouw van vijf industriegebouwen aan de Metropoolstraat 11. Dit vooronderzoek met en zonder ingreep in de bodem maakt onderdeel uit van het archeologisch vooronderzoek in het kader van het Onroerenderfgoeddecreet (decreet van de Vlaamse Regering 12 juli 2013) en het Onroerenderfgoedbesluit van de Vlaamse Regering van 16 mei 2014.

2.2 Resultaten vervolgonderzoek

- *Landschappelijk bodemonderzoek*

Landschappelijke boringen hebben uitgewezen dat een archeologisch niveau zich bevindt op een diepte van gemiddeld 83 cm -mv. Het archeologisch relevante niveau situeert zich op de top van het Laat-Pleistocene (lemige) zand tot lichte zandleem. Slechts twee boringen zijn gestuit op puinlagen. Er zijn slechts enkele lokale verstoringen aangetroffen, echter liepen ze niet verder in nabijgelegen boringen waardoor ze moeilijk af te bakenen zijn en er geen grootschalige bodemverstoringen aanwezig lijken te zijn. In één boring kwam een mogelijk 20 cm diep archeologisch spoor aan het licht. Twee boringen vertoonden twee veenlagen vanaf dieptes van 85 en 100 cm -mv, specifiek in het zuidoosten van de advieszone. Deze boringen liggen dicht bij de Braambeek, waardoor de bodem hier wellicht natter is en aldus gezorgd kan hebben voor de ontwikkeling van veenlagen. Er werd geen bewaarde B-horizont aangetroffen.

Concluderend kan gesteld worden dat er door de afwezigheid van een bewaarde paleobodem geen verwachting is voor steentijdvindplaatsen. Hierdoor dienen er geen archeologische boringen of proefputten in functie van steentijdartefactensites uitgevoerd te worden. Er is wel nog een verwachting voor sporensites vanaf het neolithicum tot en met de middeleeuwen, aldus is een proefsleuvenonderzoek om deze op te sporen noodzakelijk.

Er is niet voldoende informatie verzameld over de eventuele aan- of afwezigheid van een archeologische site. Wel is er voldoende informatie aanwezig om de bodembewaringstoestand te evalueren en vervolgonderzoek te adviseren. In eerste instantie dringt een archeologisch vervolgonderzoek in de vorm van proefsleuven zich op.

- *Proefsleuvenonderzoek*

Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem zijn er greppels, paalkuilen, kuilen, recente en natuurlijke verstoringen aangetroffen op een niveau tussen ca. 56cm en 72cm -mv (tussen 4,68m en 6,12m +TAW). Het merendeel van de sporen zijn gecoupeerd en geregistreerd.

Tijdens het vooronderzoek met ingreep in de bodem zijn er restanten van de vroegere zandwegen, greppels, paalkuilen, kuilen, recente en natuurlijke verstoringen aangetroffen.

De aangetroffen restanten van de vroegere zandwegen komen grotendeels overeen met het historisch kaartmateriaal waarbij deze zandwegen omstreeks de late middeleeuwen, nieuwe tijd

gedateerd kunnen worden. Mogelijk zijn deze zandwegen ouder dan de aangetroffen greppels. Dit is op basis van het feit dat de greppels zich situeren boven de zandwegen. Echter is uit het vondstmateriaal van de greppels gebleken dat deze tevens gedateerd kunnen worden in de late middeleeuwen, nieuwe tijd. Een absolute datering aan beide categorieën kan niet gegeven worden.

Op de historische kaarten (vanaf ca. 2de helft van de 18de eeuw) komt naar voren dat tussen de zandwegen zich akkers situeren en dat de noordwest-zuidoost georiënteerde greppels parallel lopen met de aanwezige greppel weergegeven op de Atlas der Buurtwegen. Het merendeel van de aangetroffen greppels staan over het algemeen haaks op de voormalige zandwegen wat doet suggereren dat deze greppels mogelijks perceelsgreppels en/of afwateringsgreppels zijn. Daarnaast zijn er nog enkele greppels die een andere oriëntatie hebben. Echter kan hier verder geen éénduidigheid worden gezien. De greppels kunnen niet worden doorgetrokken in de andere proefsleuven, noch kunnen deze gerelateerd worden aan historisch kaartmateriaal. Verder is er ook geen vondstmateriaal aanwezig in deze sporen. Omwille van een gelijkaardige vulling, kunnen deze mogelijks mee in de late middeleeuwen, nieuwe tijd gedateerd worden.

Verder zijn er tijdens het veldwerk twee duidelijke paalkuilen aangetroffen. Ter hoogte van beide sporen is er verder uitgebreid om te kijken of de sporen deel uit maakten van een eventuele huisplattegrond of nederzittingsstructuur, echter was dit niet het geval. Er werden geen vondsten aangetroffen in deze sporen.

Daarnaast zijn er drie kuilen aangetroffen waarbij twee van de drie kuilen houtskoolfragmenten bezaten. De kuilen kunnen gerelateerd worden aan ontginningskuilen of kuilen die te maken hebben met landbouwactiviteiten. In de drie sporen zijn geen vondsten aangetroffen. Een absolute datering kan hier niet aangegeven worden.

Er kan geconcludeerd worden dat er geen nederzettingssporen of sporen te relateren aan funeraire of ambachtelijke activiteiten aangetroffen zijn. De aangetroffen vondsten hebben betrekking op materiaal dat gedateerd kan worden vanaf de late middeleeuwen, nieuwe tijd wat overeenkomt met de conclusie omtrent de sporen die op het historisch kaartmateriaal te zien zijn. Het merendeel van het terrein was sterk verstoord daar er aanwezigheid was van puin, baksteen, isomo, plastic, leidingen, etc. Deze verstoringen kunnen in verband gebracht worden met de aanleg van waterzones in zuidoostelijke hoek van het terrein, de aanleg van het Albertkanaal, het wegdek, de bestaande bebouwing en de huidige aanleg van een werfzone.

Een potentieel op kennisvermeerdering door middel van een vlakdekkende opgraving wordt zeer miniem geacht. Daarom adviseert J. Verrijckt Archeologie & Advies dan ook om het onderzoeksterrein vrij te geven voor verdere ontwikkeling.

Figuur 1: Syntheseplan.¹

¹ AC-compactie (samendruk van A- en C-horizont), PK=paalkuil, K=kuil en NV=natuurlijke versterking.

2.3 Kennisvermeerderingspotentieel en aanbevelingen

Het proefsleuvenonderzoek te Schoten, Metropoolstraat 11 leverde archeologische relevante sporen op. Daar er geen sporen aanwezig zijn die gerelateerd kunnen worden aan nederzettingssporen of sporen te relateren aan funeraire of ambachtelijke activiteiten, is een potentieel op kennisvermeerdering door middel van een vlakdekkende opgraving zeer miniem. De aanwezige sporen zijn goed onderzocht tijdens het proefsleuvenonderzoek. Er is reeds voldoende kenniswinst behaald uit het vooronderzoek met ingreep in de bodem. Kort samengevat zijn binnen het terrein greppels aanwezig die te herleiden zijn tot perceelsgreppels en/of afwateringsgreppels, alsook (zand-)wegen die reeds op het historisch kaartmateriaal in ieder geval vanaf ca. de 2de helft van de 18de eeuw worden afgebeeld. Mogelijk zijn deze zandwegen vroeger te dateren dan de aanwezige greppel. Een aantal greppels zijn hierbij gedempt met recent puin. Daarnaast zijn er enkele duidelijke paalkuilen en kuilen aangetroffen die op het eerste zicht deden vermoeden dat er een nederzettingssite aanwezig is. Echter door het extra uitbreiden, via kijkvensters, werd deze gedachte teruggeschroefd. Er werden geen nederzettingssporen of sporen te relateren aan funeraire of ambachtelijke activiteiten aangetroffen zijn. Mogelijks zijn de kuilen te wijten aan ontginningskuilen en/of houden deze sporen verband met landbouwactiviteiten. Datering aan deze sporen is echter onduidelijk, daar er geen vondsten hierin werden aangetroffen.

Er wordt een advies gegeven om het onderzoeksterrein vrij te geven.

De resultaten van het uitgevoerde vooronderzoek binnen deze nota bleken voldoende om het ontbreken van potentieel op kennisvermeerderingen bij verder archeologisch onderzoek te staven. Volgens artikel 5.2. van de Code van Goede Praktijk is verder vooronderzoek dan ook niet aangewezen. De archeologienota kan, conform de Code van Goede Praktijk, als volledig beschouwd worden.

Indien tijdens de werkzaamheden toch archeologische resten worden aangetroffen, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht. Deze bepalingen zijn terug te vinden in artikel 5.4.1 van het Onroerenderfgoeddecreet. Eventuele toevalsvondsten dienen binnen drie dagen na ontdekking gemeld te worden bij Onroerend Erfgoed.

3 Lijst met figuren

Figuur 1: Syntheseplan	4
------------------------------	---